

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE

(2006/C 115/19)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE, COM (2005) 84 końcowy,

uwzględniając decyzję Komisji z dn. 17 marca 2005 r. o zasięgnięciu jego opinii w tej sprawie, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję swojego Prezydium z dn. 16 listopada 2004 r. powierzającą Komisji ds. Rozwoju Zrównoważonego przygotowanie opinii w tej sprawie,

uwzględniając rezolucję Rady z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie strategii leśnej Unii Europejskiej,

uwzględniając swoją opinię z dn. 19 listopada 1997 r. w sprawie: „Management, use and protection of forests in the EU” („Gospodarka leśna oraz wykorzystanie i ochrona lasów w UE”) (CdR 268/1997) ⁽¹⁾,

uwzględniając swoją opinię z dn. 18 listopada 1999 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie: „Forestry strategy for the European Union” („Strategii leśnej dla Unii Europejskiej”) (CdR 184/1999) ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię z dn. 12 lutego 2003 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie: „Monitoring of forests and environmental interactions in the Community” (Forest Focus) („Monitorowania lasów i interakcji środowiska we Wspólnocie”) (CdR 345/2002) ⁽³⁾,

uwzględniając projekt opinii (CdR nr 213/2005 rev.1) przyjęty w dniu 6 października 2005 r. przez Komisję ds. Rozwoju Zrównoważonego (sprawozdawca: Enrico Borghi, Radny Gminy Vogogna (IT-ALDE),

przyjął na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

— uważa za konieczne ponowne usytuowanie strategii w „zmieniającym się kontekście politycznym”,

Komitet Regionów

1.1 **ocenia** pozytywnie fakt, że Komisja przygotowała dokument oceniający realizację strategii leśnej związany z rezolucją Rady z dnia 15 grudnia 1998 r.;

— proponuje opracowanie planu działania UE na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej, przegląd aktualnych instrumentów ułatwiających koordynację i współpracę między różnymi politykami sektorowymi, które mają wpływ na lasy, a także przegląd Stałego Komitetu ds. Leśnictwa;

1.2 **wyraża** zadowolenie z faktu, że wszystkie instytucje wspólnotowe dokonują analizy tego dokumentu, co jest oznaką coraz szerszego zainteresowania kwestią leśnictwa;

1.4 **podkreśla**, że ani obecnie obowiązujący Traktat o Unii Europejskiej, ani nowy Traktat konstytucyjny nie przewidują wspólnej polityki leśnej i nie zaliczają drewna do produktów rolnych. Wziąwszy pod uwagę fakt, że Komisja nie chciała skorzystać ze swego prawa do wystąpienia z inicjatywą legislacyjną, by stworzyć podstawę prawną, na szczeblu europejskim dostępne są jedynie instrumenty koordynacji i polityki środowiskowej, a w zakresie prawodawstwa dotyczącego rolnictwa — działania na rzecz lasów;

1.3 przyjmuje do wiadomości, że Komisja

— nie wyraża jednoznacznej opinii w sprawie wyników osiągniętych dzięki tej strategii,

— potwierdza aktualność zasad i podstawowych elementów strategii: zrównoważenia gospodarki leśnej, wielofunkcyjnej roli lasów i odniesienia do krajowych programów leśnych,

1.5 niemniej **przyjmuje do wiadomości** propozycję Komisji, by kontynuować, również w odniesieniu do strategii lizbońskiej i göteborskiej, rozwój strategii poprzez ustanowienie planu działania UE na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej, tak by stworzyć bardziej ustrukturyzowane i precyzyjne instrumenty i pewniej (w porównaniu do obecnych) je stosować w poszczególnych Państwach;

⁽¹⁾ Dz.U. C 64 z 27.2.1998, s. 25

⁽²⁾ Dz.U. C 57 z 29.2.2000, s. 96

⁽³⁾ Dz.U. C 128 z 29.5.2003, s. 41

1.6 co się tyczy rozwoju strategii europejskiej w skali światowej, **docenia** sporządzenie wyczerpującej listy istniejących dokumentów i porozumień, odnotowując jednocześnie, że także w tych przypadkach zastosowanie ma zasada pomocniczości, dla której konieczne są albo ratyfikacja porozumień międzynarodowych przez Państwa Członkowskie, albo też zapewnienie sposobów koordynacji ze strony organów wspólnotowych;

1.7 **uważa**, że las i tereny leśne, tak jak też woda (powiązanie między tymi dwoma elementami jest oczywiste) to dobra o znaczeniu strategicznym w skali światowej, które powinny stanowić przedmiot jednolitej polityki wspólnotowej, a nie wielu indywidualnych elementów, które trudno jest wpisać w kontekst wspólnego projektu; przy czym szczególną uwagę należy zwracać na związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wyrębem lasów a powodzią.

Elementy strategii leśnej

Komitet Regionów

1.8 **uważa**, że do tej pory nie zajmowano się w odpowiednim stopniu leśnictwem i przemysłem drzewnym w politykach wspólnotowych rozwoju gospodarczego i mimo tego, że łącznie stworzyły one wiele miejsc pracy i były źródłem wysokich obrotów handlowych w całej branży, są one uważane za sektor marginalny;

1.9 **uważa** za konieczne, by wykorzystanie różnych gatunków drewna wyprodukowanego w Europie, w tym także drewna produkowanego dla celów energetycznych, stało się przedmiotem długoterminowej strategii wspólnotowej. Promowanie zastosowania drewna powinno wiązać się z projektami informacyjnymi i komunikacyjnymi ilustrującymi jego cechy techniczne i możliwości zastosowania wychodzące poza tradycyjny zakres, w celu zastąpienia innych materiałów, których całkowity koszt, z uwzględnieniem wywozu odpadów po zakończeniu obróbki, staje się coraz większym obciążeniem;

1.10 **uważa** za konieczne, podobnie jak w przypadku drewna, pobudzenie za pomocą polityk rozwoju gospodarczego innych produktów leśnych, z których część została ujęta w sprawozdaniu, jak np.: korek, żywica, rośliny lecznicze, grzyby, jagody, oraz inne, które nie zostały uwzględnione, jak polowanie, pszczelarstwo, orzeszki sosnowe, kasztany i zioła;

1.11 **popiera** rozwój systemu certyfikacji lasów, która musi się stać środkiem służącym producentom do zaoferowania drewna na rynku wewnętrznym, tworząc w ten sposób zauważalną dla użytkowników i obywateli konkurencję. Systemy certyfikacji powinny pozostać dobrowolne, a ich elementy powinny być określane przez organizacje je proponujące. Władze nie powinny interweniować w opracowywanie poszczególnych systemów poprzez narzucanie przepisów, z wyjątkiem tych, które są potrzebne do zagwarantowania przejrzystości i zapobieżenia fałszywym informacjom;

1.12 **uważa za przydatne** realizację i intensyfikację inicjatyw promujących stosowanie części drewnianych o mniej-

szej wartości, odpadów pochodzących z obróbki drewna oraz drewna produkowanego dla celów energetycznych w produkcji ciepła i energii na terenach położonych w pobliżu obszarów produkcyjnych w celu zastąpienia innych tworzyw łatwopalnych. Należy przewidzieć środki umożliwiające funkcjonowanie rynku energii wyprodukowanej z drewna;

1.13 **uważa za konieczne**, by przyszedł plan wspierał różne organizacje sektora leśniczego, w zakresie własności gruntów, a także zastosowania, zwracając jednocześnie szczególną uwagę na konsolidację lub raczej odbudowanie elementów tej branży; jednocześnie należy pobudzać do działania i wspierać stowarzyszenia leśne;

1.14 **przyjmuje do wiadomości** coraz bardziej powszechną świadomość wielofunkcyjnej roli lasów i terenów zalesionych, jednakże, w większości przypadków nie jest ona odzwierciedlona w potencjale, jaki oferuje w gospodarce omawianych obszarów lub w dochodach mieszkańców, a w wielu przypadkach właściciele muszą się liczyć ze szczególnymi ograniczeniami prawa własności i innymi ograniczeniami narzuconymi przez władze. W tym zakresie nie znaleziono jeszcze rozwiązania, a polityki spójności i rozwoju obszarów wiejskich nie były do tej pory w stanie stworzyć właściwych bodźców i odpowiednio wesprzeć gospodarki obszarów leśnych. By przynajmniej częściowo rozwiązać ten problem, należy przyjąć środki łączące politykę leśną i rozwój obszarów wiejskich, zawarte we wniosku Komisji (COM (2004) 490 końcowy);

1.15 **uważa**, że cele lizbońskie i göteborskie ukierunkowane na ilościową i jakościową poprawę zatrudnienia oraz na coraz większą spójność społeczną powinny być również uwzględnione w trakcie przygotowywania planu, zarówno w zakresie osób zatrudnionych w branży leśnej, jak i w odniesieniu do danych obszarów;

1.16 **uważa za konieczne**, by plan promował włączenie do sektora dużej liczby specjalistów w dziedzinie leśnictwa, od których można by oczekiwać większej zdolności w zakresie dalszego rozwoju gospodarki leśnej. Wkład specjalistów będzie się również mógł przyczynić do organizowania oraz wspierania branży i zrzeszania się właścicieli oraz innych podmiotów. Plan musi przewidywać również programy i inicjatywy w zakresie odpowiedniego rozwoju zawodowego oraz całościowego kształcenia pracowników tej branży;

1.17 **potwierdza**, że zrównoważona gospodarka leśna, prawodawstwo sektorowe i środowiskowe, a także opracowywanie i realizacja programów muszą być przedmiotem odpowiednich działań informacyjnych i edukacyjnych na danych obszarach, by zapewnić współdziałanie i współpracę mieszkańców oraz rozwój społeczno-gospodarczy społeczności lokalnych;

1.18 **popiera** obecne inicjatywy FLEGT mające na celu zwalczanie nielegalnego wyrębu lasów i zapewnienie poszanowania porozumień międzynarodowych, wzywa do ich kontynuacji oraz ma nadzieję, że zostaną one w pełni zrealizowane na płaszczyźnie legislacyjnej;

1.19 **nakłania** instytucje unijne, by wprowadziły inicjatywy chroniące producentów europejskich przed nieuczciwą konkurencją ze strony produktów pochodzących z obszarów, gdzie nie są szanowane gwarancje ochrony pracowników i rodzimej ludności lokalnej, będących często ofiarami dużego wyzysku;

1.20 **potwierdza** swoje poparcie dla polityk ochrony środowiska UE obejmujących obszary leśne i z zadowoleniem przyjmuje stały wzrost liczby obszarów chronionych w Europie, a także inicjatywy na rzecz ochrony różnorodności biologicznej oraz zwalczania zjawiska pustynnienia;

1.21 **z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości** fakt, że polityki środowiskowe stają się w coraz większym stopniu dziedzictwem całego społeczeństwa europejskiego i że działania wspólnotowe przyczyniły się do osiągnięcia tych pozytywnych rezultatów;

1.22 **podkreśla**, że plan musi wspierać przekształcanie formacji leśnych tak, by zwiększyć ich wielofunkcyjność, promować różnorodność biologiczną oraz stworzyć charakterystyczny krajobraz, a przede wszystkim ochronić zasoby wodne i jakość powietrza. W każdym wypadku należy wprowadzić w życie, określone w Rio de Janeiro zasady zrównoważonej gospodarki leśnej jak również strategiczne wytyczne na rzecz dopasowania formacji leśnych oraz całej gospodarki leśnej do zmian klimatycznych;

1.23 **wyraża** zaniepokojenie możliwością wystąpienia szkód dla środowiska naturalnego, wywołanych przez działalność leśników i działania pomocnicze na obszarach ekologicznie wrażliwych. W szczególności wyżyny torfowe potrzebują specjalnej ochrony;

1.24 **uważa**, że plan musi zawierać inicjatywy w zakresie badań naukowych i technologicznych dotyczące w szczególności:

- innowacyjnych zastosowań drewna, zwłaszcza w sektorze budowlanym, oraz innych surowców pochodzących z drewna,
- unowocześnienie sprzętu leśniczego oraz technologii,
- gospodarki leśnej ukierunkowanej na wielofunkcyjność;

1.25 **uważa**, że w zakresie badań najbardziej naglący charakter mają kwestie związane ze sposobami zalesiania, ponownego tworzenia drzewostanu leśnego i ponownego zalesiania oraz gospodarką leśną, których celem jest wsparcie pozyskiwania węgla w krótkiej i długiej perspektywie. Te kierunki badań powinny zostać odpowiednio ujęte w VII programie ramowym, z uwzględnieniem różnych cech środowiskowych i klimatycznych poszczególnych regionów europejskich;

1.26 **ma nadzieję**, że plan przewiduje zaplanowane i trwałe inicjatywy na szczeblu europejskim, mające na celu pobudzenie świadomości społecznej w zakresie wielorakich aspektów i korzyści związanych ze wspólnotowymi obszarami leśnymi. W szczególności zaś należy zaplanować kampanie informacyjne skierowane do wszystkich obywateli oraz inne, bardziej szczegółowe, działania adresowane do młodzieży, programy

związane z odwiedzaniem miejsc chronionych i różnych miejsc należących do branży leśnej, a także firm wykorzystujących drewno jako surowiec.

1.27 **przypomina** potrzebę zawarcia w planie szczegółowych wytycznych w sprawie ochrony lasów i terenów leśnych przed pożarami, zanieczyszczeniem i czynnikami biotycznymi oraz potrzebę zaakcentowania faktu, że formacje leśne mogą zapobiegać osypiskom, lawinom i powodziom;

1.28 **jest zdania**, że Państwa Członkowskie dysponują odpowiednim bodźcem podatkowym, by promować i zachęcać do odpowiednich propozycji oraz wytycznych polityki leśnej, w szczególności do tych, które odnoszą się do tworzenia stowarzyszeń lub mają znaczenie społeczne i środowiskowe. Plan mógłby dostarczać informacji na temat tego, co ma już miejsce w poszczególnych Państwach Członkowskich i promować współpracę.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

2.1 **Komitet proponuje**, by rozważyć wszelkie możliwości ustanowienia podstaw prawnych dla wspólnotowej strategii leśnej, wzięwszy pod uwagę fakt, że kwestia ta ma już znaczenie globalne;

2.2 **wzywa**, by wszystkie instytucje wspólnotowe podjęły starania mające na celu szybkie wprowadzenie w życie wniosku Komisji, pod warunkiem, że nie zostanie on zmieniony, gwarantując w ten sposób, że przyszły plan nie będzie stanowić jedynie wytycznej dla Państw Członkowskich, lecz określi on również konkretne zobowiązania i zasoby służące do jego realizacji;

2.3 **uważa**, że plan europejski powinien zostać przyjęty przy zapewnieniu, że krajowe plany leśne zostaną przygotowane we wcześniej ustalonym terminie i że zawierać będą wskazówki przedstawione w planie wspólnotowym;

2.4 **proponuje**, by plan zawierał propozycje wspierania różnych elementów branży leśnej i przewidywał bodźce, by zapewnić jej funkcjonowanie, utrzymanie w dobrym stanie lasów o niewielkiej bądź zerowej wartości ekonomicznej, tworzenie stowarzyszeń skupiających właścicieli i najemców przy udziale specjalistów w dziedzinie leśnictwa, realizację i kontynuację działań, inicjatywy, usługi socjalne, środowiskowe i usługi na rzecz ochrony lasów, pod warunkiem, że są one zawarte w programach władz regionalnych i lokalnych;

2.5 **nakłania**, by w celu zapewnienia możliwych do realizacji porozumień na szczeblu globalnym, dołożyć jak największych starań w celu stworzenia nowego porozumienia w sprawie lasów, które byłoby obowiązującym na całym świecie instrumentem w zakresie gospodarki zrównoważonej, realizującym konkluzje Rady z dn. 26 kwietnia 2005 r.;

2.6 ponownie **zaleca**, by jako priorytet traktować związek między działalnością w dziedzinie leśnictwa a przemysłem wykorzystującym drewno, handel różnymi rodzajami drewna europejskiego oraz wsparcie dla całej branży leśnictwa, w jak największym stopniu koordynując działania służb Komisji;

2.7 **żąda** poprawienia i dalszego rozwijania możliwości zastosowania odnawialnej energii pochodzącej z gospodarki leśnej oraz silniejszego niż dotychczas zintegrowania ich ze strategią tematyczną Komisji dotyczącą energii odnawialnej, w taki sposób, aby wyraźnie uprzywilejować podmioty działające w sektorze gospodarki leśnej;

2.8 **uważa**, że plan powinien podejmować temat usług o wartości środowiskowej, turystycznej, kulturalnej i społecznej, związanych z lasem i terenami leśnymi, tak by były one cenione same w sobie, a także wskazywać kryteria oceny ekonomicznej, by zachęcić właścicieli i zarządców do zaoferowania tych usług na rynku. Tam, gdzie rynek ten nie istnieje, plan powinien proponować metodę oraz różne środki zapewniające, że wyliczony zysk środowiskowy przelicza się na korzyść dla właściciela lub zarządcy własności;

2.9 **wzywa**, by plan przewidywał, że działania finansowane przez władze mogą być realizowane przez organizacje właścicieli i producentów, jeżeli przejawiają one taką chęć i są do tego zdolne;

2.10 **uważa**, że plan musi zawierać elementy podstawowe, przydatne dla Państw Członkowskich i innych władz przy dokonywaniu przeglądu obecnie obowiązującego ustawodawstwa, którego niektóre aspekty stanowią z pewnością przeszkodę w realizacji celów wspólnotowych. Należy również przewidzieć działania upraszczające procedury administracyjne na wszystkich szczeblach;

2.11 **przyjmuje** propozycję Komisji, by dokonać przeglądu Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, tak by był on w stanie współpracować nad opracowaniem planu i jego realizacją oraz cieszył się autorytetem w stosunkach z Państwami Członkowskimi;

2.12 **uważa**, że problematyka leśnictwa wewnątrz Komisji powinna być w takim stopniu wzmocniona strukturalnie i personalnie, aby możliwe było skuteczne wdrożenie europejskiego planu działań;

2.13 **proponuje**, by Komisja i Państwa Członkowskie powołały do życia forum ds. nauki i techniki w dziedzinie leśnictwa, w którego skład wchodziłoby przedstawiciele uniwersytetów, ośrodków badawczych i stowarzyszeń skupiających specjalistów, a którego zadaniem byłoby pogłębienie znajomości sytuacji, typologii oraz problematyki różnych formacji leśnych Unii, a także wskazanie inicjatyw oraz programów badań naukowych i technologicznych. Działalność forum musi być koordynowana i finansowana przez Komisję;

2.14 **wzywa**, by propozycja dotycząca planu została mu przedłożona w celu wydania opinii, zważywszy na wagę strategiczną polityki leśnej dla przyszłości społeczności lokalnych oraz fakt, że kwestie leśnictwa w wielu Państwach Członkowskich leżą w kompetencji władz regionalnych i lokalnych.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB
